

बुद्ध-धर्म

धम्मवती अनगारिका

बुद्ध-धर्म

Dhamma Digital

अनुवादिका
सासन धज धम्माचरिय
धम्मवती अनगारिका
धर्मकीर्ति विहार

प्रकाशक—

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी

धर्मकीर्ति विहार

श्रीघः नघः टोल, काठमाडौं

फोन १४५६५

बुद्ध सम्बत् २५२६

नेपाल सम्बत् ११०२

विक्रम सम्बत् २०३६

ईस्वी सम्बत् १९८२

प्रथम संस्करण १०००, २०२८

द्वितीय संस्करण १०००, २०३६

रु २/-

मुद्रक—

नेपाल प्रेस

शुक्रपथ, काठमाडौं

फोन— ११०३२

अंगुलिमाल सूत्र

परित्तं यं भणन्तस्स निसिन्नट्टानं घोवनं ।
उदकम्पि विनासेति सब्बमेव परिस्सयं ॥
सोत्थिना गब्भ-वुट्टानं यच्च सोघेति तद्धणे ।
थेरस्स अंगुलिमालस्स, लोकनाथेन भासितं ॥
कप्पट्टारिणि महातेजं, परित्तंतं भणामहे ।

यतोहं भगिनि अरियाय जातिया जातो नाभिं जानामि
संखिच्च पाणं जीविता बोरो पेता । तेन सच्चेन सोत्थिते होतु
सोत्थि गब्भस्स ।

ध्वं सूत्रं बौद्ध देशे मिसाते मचा ष्ठी त्यल धायेव
पाठ याइगु खः ।

द्वितीय संस्करण

एव बुद्ध-धर्मं धेगु सफूचा बुद्ध वर्षं २५१५ स छापे
जूगु खः । बोद्ध परियत्ति शिक्षाया जांच बी पित्त माल
घागुलि आः हाकनं छापे याना च्वना ।

एव सफूचाय् अभय राजकुमारयात् भगवान् बुद्धं खँ
ल्हाय्गु तरिका व छु छु खँ ल्हाय् ज्यू मज्यू धेगु धेबिज्यागु
खँत साब ज्याय्खेले दु, लुमंकातय् बहजू ।

जुइ धुं कुगु, सत्यगु, ज्याय्खेले मदुगु, कपिनि नं मयोगु
जूसा अज्यागु खँ मल्हाय्गु बेस ।

जुइ धुं कुगु, खःगु, मेपिन्त ज्याय्खेले दुगु जूसा मेपिनि
मयोसा नं अज्यागु खँ ल्हाय्मागु अवस्था स्वया खँ ल्हाय्माः
धेगु बुद्धया बिचाः साब मू वं ।

धम्मवती

२०३६ भाद्र १५

जिगु खँ

ध्व सफूचाय् मज्झिम निकाये च्वंगु सूत्र निपुया अनुवाद दुध्याना च्वंगु दु । सःसःथेँ सूत्रया अनुवाद याना । तर शब्दार्थ ज्वीबले ध्वीकेत थाकुइथेँ च्वना भावार्थ याना । गुलि गुलि पुनरावति जूगु खँत दु मध्याकुसे अनुवाद यानागु दु । शुद्ध ज्वीक च्वय् मसः ।

ध्व सूत्र निपुया सारांश ध्वीका तय्गु बांलाइ व लाभदायक ज्वी । उपालि महाजन व अभय राजकुमार निम्हसिया हृदय परिवर्तन जूगु घटना बांला जू । थुकी बुद्ध व बौद्ध धर्मया परिचय दुध्याना च्वंगु दु । स्वतन्त्र चिन्तनयात नं गाक्कं महत्व बिया तःगु दु ।

सिद्धार्थ कुमार बुद्ध जुया बिज्यासेनिसेँ वसपोलया कीर्ति फैले जुल । वसपोलया शरण वःपि यक्व दत्त नापं लाभ सत्कार नं । अले तीर्थकरतय् ईर्ष्यां डाह जूगुलि गीतम बुद्धयात स्यंकेत, बदनाम याय्त कुचक्र म्हितल; कुमन्त्रण यात ।

मिसात बुद्धयाथाय् न्हिन्हि छ्वया हया प्वाथे दय्का
वसपोलयापाखें दुम्ह घका नाय्कः बल । बदमास तय्त एला
रवंका ध्यवा घूस बिया बांमलाक ब्बविइका हाय्कल । बुद्धं
बाखें कनीबले भेगु धर्मया अमणतेत दान बिइमते धाइगु
इत्यादि मख्खुगु चोदना यात । लिपा सिंह सेनापति, उपालि
महाजन व अभय राजकुमारथें ज्यापि विद्वान्पि बुद्धयाथाय्
शास्त्रार्थं यायेत छ्वया बिल ।

ईष्यां घयागु मभिगु घका स्यूसां नं चब्बुक वांछ्वय्
थाकु । बुद्धया पालंनिसें आतकं गुलि गुलि धर्मं याइपि नं
ईष्यां मुक्त जूगु खने मदु ।

प्रेसे बिज्याना प्रूफ स्वया ग्वाहालि याना बिज्यागुलि
पूज्य अश्वघोष भन्तेया गुण नं लोमंके फइ मखु ।

Dhamma.Digital

बुद्ध सम्बत् २५१५

धम्मवती अनगारिका

२०२५-५-१०

उपालि-सूत्र

परिक्षा यान्ता जक्क धम्मं उवनेन्ना)

यथे जिं भ्यनागु दु । छगू समये भगवान् बुद्ध
पावारिकया अँया बाली (कयवे) च्वना बिज्यात । अबले
नालन्दाय् निगण्ठ नाथ पुत्र तीर्थंकर साधुत छपुचः मुंका च्वं
च्वंगु जुल । अले दीर्घं तपस्वी धयाम्ह अबौद्ध साधु नालन्दाय्
भिक्षा वना भोजन सिधय् धुंका पावारिकया अँया बगीचाय्
गन भगवान् बुद्ध बिज्याना च्वंगु खः अन वन । वना बुद्ध
नाप कुशल वार्ता (सुख दुःखया खँ) ल्हानाः छखे लिक्क
दनाः च्वन । छखे दना च्वंम्ह दीर्घं तपस्वीयात भगवानं धया
बिज्यात —

तपस्वी ! आसन लाया तःगु दु । इच्छा दुसा फेतुसां
ज्यु । अले दीर्घं तपस्वी निगण्ठ छगू चीधं चागु आसन कया
छखे लिक्क फेतुत । छखे लिक्क फेतुना च्वंम्ह दीर्घं तपस्वी
याके बुद्धं भ्यना बिज्यात—

(२)

तपस्वी ! पाप कर्म यायेत, (अथवा) पाप कर्मया कारण गोगु दु धका निगण्ठ नाथ पुत्रं धयातल ले ?

भो गौतम, कर्म धाय्गु निगण्ठ नाथ पुत्रया चलन मद्दु । दंड, दंड, धका कनीगु बानि दु ।

तपस्वी ! एसा पाप कर्म याय्गुली गोगु दंड दु धका कना तलले ?

भो गौतम ! कुकर्मया कारण स्वंगू दु धका निगण्ठ नाथ पुत्रं कना बिज्यागु दु । गथे कि काय-दण्ड, वचन-दण्ड, मन-दण्ड ।

तपस्वी ! छुले काय-दण्ड धयागु मेगु, वचन-दण्ड मेगु हे, मन-दण्ड मेगु हे ला ?

भो गौतम ! काय-दण्ड मेगु, वचन-दण्ड मेगु, मन-दण्ड मेगु हे ।

एसा तपस्वी, थुकथं अलग याय्बले थ्व स्वंगू मध्ये कुकर्मया मूल कारण गुगुले ? गुगु दोष पूर्ण जूले ?

गौतम, निगण्ठ नाथ पुत्रं थ्व स्वंगू मध्ये अकुशल कर्म याय्त काय-दण्ड हे मुख्य व दोष पूर्ण जू धका कनातल ।

वचन-दण्ड व मन-दण्ड दोष पूर्ण मजू । तपस्वी, काय-दण्ड
धयागु ला ? गौतम काय-दण्ड हे धयागु खा ! थुकथं
स्वकतक भगवान् बुद्धं खः धाय्कल ।

अले दीर्घ तपस्वी निगण्ठं न्यन—गौतम ! पाप-
कर्मया मूल कारण छपिनि विचारं छु ले ?

तपस्वी ! दण्ड दण्ड धाय्गु तथागतया काय्दा मखु ।
जिला कर्म कर्म धायेगु चलन खः । व खः काय-कर्म,
वचो-कर्म, मनो-कर्म । पाप-कर्म याय्या लागी मूल कारण
व दोष पूर्णगु ला मनो-कर्म खः । जि थथे हे धयाच्चवना ।

गौतम ! काय-कर्म मेगु हे, वचन-कर्म मेगु हे, मन-
कर्म मेगु हे ला ?

तपस्वी, ध्व स्वंगू नं अलग अलग खः ।

गौतम, एसा मन-कर्म धयाका मखुला ? थुकथं
स्वरुः तक धाय्का दीर्घ तपस्वी भासनं दना निगण्ठ नाथ
पुत्रयाथाय् वन । अबले निगण्ठ नाथ पुत्र उपालि महाजन
नाप खँ ल्हाना च्वंगु जुया च्वन । अले तापाकंनिसें दीर्घ
तपस्वी वयाच्चंगु खना न्यन—हे तपस्वी ! बाण्हि इले
तान्वेक छ गनं वयागु ?

भन्ते ! जि भ्रमण गौतमया थासं वयागु । तपस्वी
छुले छं भ्रमण गौतम नाप छं खँ जुला ? दीर्घ तपस्वीं भ्रमण

गौतम नाप जूगु खँ फुकं निगण्ठ नाथ पुत्रयात प्वंकल ।
 वं धाःगु खँ न्यनेवं निगण्ठ नाथ पुत्रं दीर्घं तपस्वीया प्रसंसायासं
 अनुमोदन याना धाल--तपस्वी, साब बाँलात । गुरुया
 उपदेश थूम्ह बहुश्रुत शिष्यं याय्माःगु कर्तव्य अनुसारं छं
 गौतम नाप खँ ल्हाना वल । थथे बाँलाक खने दुगु दोष दुगु
 काय-दण्डया न्ह्योने व फुसुलुगु खने मदुगु मनो-कर्म छुलं
 धका । अथे हे वचन-कर्म खः ।

थुलि खँ न्यनेवं उपालि महाजनं निगण्ठ नाथ पुत्रयात
 धाल--भो गुरु ! दीर्घं तपस्वी धात्थे हे विद्वान्मह खः,
 स्यूम्ह खः । ठोक ज्वीक हे गौतमयात जवाफ विया वल ।
 भो गुरु ! आः जिनं गौतमयाथाय् वना थ्व हे खँ कया संवाद
 याःवने । तपस्वीयात जवाफ व्यूथे जित नं धाल धाःसा जिला
 बलामेसिनं संदुम्ह च्यांग्रायात ज्वना चाचा हिकीथे थाथा
 याइथे अथे हे गौतमयात नं धर्मया सिद्धान्त ज्वना चाचा
 हिका बुका बिइ ।

मेखतं धाल धाःसा एला दय्कीपिसं प्वक व मना
 पाइगु सुकू लखे प्वाका थाथा मथा याइथे जि श्रमण गौतम-
 यात थःगु वादं वाथा वाथा कंका बुका बिइ ।

मेगु नं उपमा विया धाल धाःसा--खुइदँ दुम्ह किसि
 ताजागु पुखुलिइ कुहाँवना सनधौवन नाम खेल म्हिता वयनीथे

(५)

जि नं श्रमण गीतम नाप वाद विवाद याना म्हिता त्याका वय् । का गुरु ! जि वना श्रमण गीतमयात् बुकावय् म्है ?

गृहपति ! हूं, श्रमण गीतम नाप थुगुबारे संवाद याहूं । श्रमण गीतम नाप वाद याये फुम्ह कि जि हे खः कि दीर्घं तपस्वी खः कि उपाली छम्ह जक खः ।

अथे जक धाय्वं दीर्घं तपस्वीं निगण्ठ नाथ पुत्रयात् घाल--भो गुरु ! उपालि गृहपति श्रमण गीतमयाथाय् छोया विमज्जासां ज्यु । छपिसं थ्व इच्छा याये मागु मदु कि उपालि श्रमण गीतम नाप वाद याना त्याका वइ । श्रमण गीतम साब माया जालीम्ह खः । मेगु धर्मयापि थःपाखे साला काय्गु मन्त्र स्यूम्ह, जाःम्ह जादूगर खः ।

तपस्वी ! थथे गुबलें ज्वीमखु कि उपाली गृहपति श्रमण गीतमया श्रावक ष्वी, बरू श्रमण गीतम हे उपालि गृहपतिया चेला ज्वीफु । हूं गृहपति, श्रमण गीतम नाप विवाद याहूं ।

निकः व स्वकःतक नं दीर्घं तपस्वीं उपालियात् बुद्ध-याथाय् छोय् मते धका अनुरोधयात् तर असफल ।

ज्यू गुरु, धया उपालि गृहपति निगण्ठ नाथ पुत्रयात् नमस्कार याना गन भगवान् बुद्ध विज्याना च्वंगु खः अन

(६)

पावारिक आम्नबने वन । वना भगवान् बुद्धयात वन्दना याना
छखे लिक्क फेतुत । छखे लिक्क फेतुम्ह उपालि गृहपति
बुद्धयाके न्यन--भन्ते । दीर्घ तपस्वी थन विज्यातला ?
गृहपति, दीर्घ तपस्वी थन वया वन । भन्ते दीर्घ तपस्वी नाप
छपिनि छुं खँ जूगु दुला ? खः महाजन खँ जूगु दु ।”

छु खँ जुलले ? बुद्धं दीर्घ तपस्वी नाप जूगु खँ फुकं
कना विज्यात । थये धाय्वं उपालीं भगवान् बुद्धयात घाल—

दीर्घ तपस्वीं खःगु हे घाल । भिगु हे यात । काय-
दण्डया न्हःने मनो-दण्ड छुं मखु । अकुशल ज्याया मूल
कारण व दोषला काय-दण्ड हे खः । वचन-दण्ड व मन-दण्ड
छुं मखु ।

थये न्यने धुंका बुद्धं धया विज्यात--गृहपति ! यदि
छं सत्ये चवना विचाः यायेगु खःसा की निम्हसिया छलफल
याये नु ।

भन्ते ! जि सत्यं पिहीं मवंसे संवाद याये । की
निम्हसिया खँ ल्हाय् नु ।

छु विचार खःले गृहपति ! यदि छम्ह रोगी निगण्ठ
क्वागु लः सेवन यायां स्वाउँगु लः त्वने मखंक सिना वन
घाःसा व गन जन्म काःवनी धका निगण्ठ नाथ पुत्रं घाइले ?

भन्ते ! गन कि मनो सत्व नामक देवता दु व अन उत्पन्न ज्वी । छु कारणले ? वया ख्वाउंगु लःयाबारे मती आशायाना सिना वंगुलि अथे जूगु खः । मन नाप प्यपुना सिनावन ।

गृहपति ! बाँलाक बिचाः याना धा । छंगु न्हापाया खँ व लिपाया खँ पात । च्वः प्वः मिले मजुल । छँ सत्ये च्वना खँ ल्हाय् धका प्रतीज्ञा यानागु मखुला ?

भो श्रमण गौतम अथे धयागु खःसानं धात्थेला अकुशल कर्म यायेगुया मूल दोष ला काय-दण्ड हे खः । वचन व मन महादोष मखु ।

हे महाजन थ्व खँ गथे थ्वीका कयाले ? निगण्ठ नाथ पुत्र प्यंगू संवरयामं युक्तम्ह—

(१) प्राणि हिंसा मयायेगु (२) खुया मकायेगु (३) काम भोग मयायेगु (४) मखुगु खँ मल्हायेगु थ्व प्यंगू नियम पाले याना च्वंम्ह जैन साधु दु धाये नु । व लँय् उखेंथुखें ज्वीबले कीपतंगत सी । गृहपति ! निगण्ठ नाथ पुत्रं थुकिया फल छु धका कनातल ?

गौतम, जिमि गुरुं मनं कल्पना मयासे (स्याय् धैगु चेतना मदुसा) तुति न्हुया की सीसां उकी दोष आपा मदु धका कनातल ।

(८)

हे महाजन ! यदि चेतना वन धाःसा छु ज्वी ? भन्ते ! अले महादोष ज्वी । गृहपति सीका यायेगु ज्या छुकी ला धयातलले ? भो गौतम, चेतना वंगु ज्यायात मन-दण्ड धाइ । महाजन बांलाक होस् तथा खँहा । स्हापायागु खँ व लिपायागु खँ पाना बल । सत्यं पिहाँ मवंसे खँ ल्हाय् धयागु मखुला ? खः भन्ते ! एसां काय-दण्ड हे महान दोष खः ।

हे गृहपति छं छु मतीतयाले थ्व नालन्दाय् धनसम्पत्ति युक्तपि, समृद्धि शालीपि मनुतसें जाया च्वंगु दु मखुला ? “दु भन्ते ।”

छं छु मतीतयाले, थ्व नालन्दाय् च्वंपि मनुत फुकसितं सलवार ज्वनावोम्ह छम्हसिनं छत्थुं हे छकलं सिधयका बिइ धाःसा वं अथे याये फइला ?

भन्ते, फिम्ह मनु, न्यीम्ह मनु, स्वीम्ह, प्यीम्ह, न्येम्ह वःसां नं नालन्दाय् च्वंपि फुकसितं छकलं स्याना लाया द्वं याये फे मखु, व (जाग्वारा) छम्हसिनं छु याये फइ । फइ मखु भन्ते ।

हे गृहपति ! छं स्वेबले गथे थें च्वं थन सुं ऋद्धिदुम्ह चित्त बसे तय्फुम्ह श्रमण वा ब्राह्मण वया धाइ कि थ्व नालान्दायात मनया क्रोध क्षणभरे भस्म याना बिइ । छु वं अथे याये मफुला ?

(६)

भन्ते ! छगू ला छु ! स्वीगू प्यीगू नालन्दा नं मनया
क्रोधं भस्म याना बिइ फु ।

हे गृहपति बाँलाक बिचाः याना खँ ल्हा । छंगु खँया
चवः प्वः मिले मजुया वल ।

हे गृहपति छु समके जुयाले, दण्डकारण्य, कार्लि-
गारण्य, मेघ्यारण्य, मातङ्गारण्य देश आदि लिपा जङ्गल
जुया वन धैगु छं न्यने नंला ? “न्यनेनं भन्ते ।” थ्व गथे
जुयाले ? वला ऋषिते मन स्यंगुलि तँचाःगुलि जंगल जुया
वन ।

हे गृहपति बाँलाक छक बिचाः याना खँ ल्हा, छंगु
न्होनेया खँ व ल्युनेया खँ गावकं पात । छं सत्ये चवना खँ
ल्हाय् धका वचन बियागु मखुला ?

भन्ते ! न्हापांयागु उपमा हे चित्त बुके जुल । एनं
छलपोलयापाखें मेमेगु नं उपमा न्यने दइला धका छपित जि
तकलिफ बिया चवना भन्ते ।

भन्ते, छपिगु उपदेश तस्सकं बाँला, सन्तोष जनक
जू । आश्चर्य भन्ते, अद्भूत भन्ते, गथे कि भोप्वीकातःगु
थल थस्वकाः बिइथें, तोपुयातःगु उला बिइथें, लँ द्वना
च्वंम्हसित लँ वयना बिइथें, ख्युँथाय् मत च्याका बिइथें

छलपोलं अनेनेगु उपमम विद्या बांलाक कना बिज्यात । जि
छपि खना साब लयत्तया । जि थनिनिसें मसीतले बुद्ध धर्म
व संघया शरण वोम्ह धका समके जुया बिज्याहुं ।

हे गृहपति बांलाक बिचाः याना जक ज्या याय्गु
बेस । छिये ज्ञां दुम्ह नामिम्ह मनू नं छकलं धर्म (हृदय)
परिवर्तन यायेगु ठीक मजू ।

भन्ते, ध्व खं जिला फन हे लयत्ताया । छाय् धाःसा
मेमेगु धर्म जिथे तःधम्ह उपासक अमिगु धर्म वल धका ध्वज
पताका ब्वयेका स्यासिचाया ज्वी । छपिसंला जितः बांलाक
बिचाः याना ध्वीका जक धर्म ग्रहण या धया बिज्यात ।
उकिं निकागू बाध नं बुद्ध, धर्म व संघया शरण वया । भन्ते
जित जीवनभर शरण वोम्ह धका समके जुया बिज्याहुं ।

गृहपति ! ताःकालनिसें छंगु छे निगण्ठते लागि
याःबले नये त्वने याः वनेगु दानशाला जुया च्वंगु, अकि छिः
थुगु धर्म वय् धुन धका अमित्त दान मबिइ मते । न्हापा गथे
खः अथे हे याना च्वं ।

भन्ते ! ध्व खं न्यना फन हे छपिनि प्रति श्रद्धा अप्क
दत । जि न्यनातयागुला श्रमण गीतमं जि व जिम्ह श्रावक
भिक्षुपिन्त जक दान ब्यु धाइगु, मेपिन्त दान बिइमते ।

जित याःगु दान हे उत्तम । कपिन्त ब्यूगु दान उत्तम फलदायी मजू । तर थौं ठीक उकिया अःखः छपिनिपाखें न्यने दत्त । छलपोलंला निगण्ठ तेतः नं दान याये माः घया बिज्यात । भन्ते दानया मूल्य सीका च्वने । भन्ते जि स्वकः नं बुद्ध, घर्म व संघया शरण वया । जीवनभर जित छपिनि शरण बोम्ह उपासक भापिया बिज्याहूँ ।

अले बुद्धं उपालियात आनुपुब्बि कथा (छसिकथंयागु) उपदेश कना बिज्यात । गथे कि दान कथा, शील (सदाचार) कथा, स्वर्ग कथा, काम वासनाया मखुगु फल, नैऋम्य (निस्वार्थं त्याग) भावनाया महस्व आदि । गबले बुद्धं उपालिया बांलागु चित्त, क्यातुसे च्वंगु चित्त, चक्कंगु चित्त, श्रद्धां युक्तगु चित्त, लय्तागु चित्त खन, अले बुद्धया बोधिज्ञाने उत्पन्न जूगु देशना दुःख, दुःखया कारण, दुःखया नाश, दुःख मदैगु मार्गं वयात बांलाक कना बिज्यात । गथे कि यच्चुसे च्वंगु कापते रंग बांलाक ज्वनीगु खः, अथे हे उपालि महाजनयात ब हे आसने निर्मल घर्मचक्षु उत्पन्न जुल । उत्पन्न जूगु फुक्क प्रदार्थ नासवान खः घयागु ध्वीका श्रोतापत्ति मार्गफले प्रतिष्ठित जुल ।

अनं लिपा उपालि—भन्ते, आः जि बने, ज्या यक्व दुः घया बुद्धयाके बिदा काल । बुद्धं घया बिज्यात—छि स्वयं गथे माल अथे याना दिसे ।

अले उपालि भगवान् बुद्धया उपदेशयात अभिनन्दन
 याना आसनं दना लय् लय् तातां थःगु छ्ये वन । छ्ये वना
 लुखा पिवायात घाल--“हे द्वारपाल, थनिनिसें मिसा जूसां
 मिजं जूसां निगण्ठ तेत जिथाय् लुखा मचाल ।
 बुद्धया भिक्षु भिक्षुणी, उपासक उपासिकापिन्त लुखा चाल ।
 यदि सुं निगण्ठ वल धाःसा, अमित थथे धा, हे श्रमण
 आसेनि, दुने बिज्यायमते, थनिनिसें उपालि गृहपति श्रमण
 गीतमया श्रावक जुल । निगण्ठ व निगण्ठपिनि लागि लुखा
 बन्द जुल, भगवान् बुद्धया भिक्षु भिक्षुणी, उपासक,
 उपासिकाया लागि लुखा चाल । यदि छपिन्त भिक्षा माल
 धाःसा थन हे दना बिज्याहुँ, थन हे हया बिइ । लुखा पिवानं
 ज्यु हवस धका उपालि महाजनया खँ न्यन ।

दीर्घ तपस्वीं न्यन--उपालि गृहपति श्रमण गीतमया
 शरण वन । अले दीर्घ तपस्वी गन निगण्ठ नाथ पुत्र दु अन
 वना घाल--भो गुरु, उपालि महाजन श्रमण गीतमया
 उपासक ज्वी धुं कल ।

“ध्व गुबलें हे ज्वी मखु कि उपालि गृहपति श्रमण
 गीतमया श्रावक ज्वी, बरू ध्व ज्वीफु कि श्रमण गीतम हे
 उपालि गृहपतिया श्रावक ज्वी ।

निकः स्वकः तक घाल नं निगण्ठ नात पुत्रं विश्वास
 मया । गीतम हे उपालिया शरण वल ज्वी धका जिहि
 याना च्वन ।

“भो गुरु ! अथेजूसा जि वना स्वयावय् उपालि
श्रमण गौतमया शरण वंगु खः मखु ।

“हुँ तपस्वी उपालि श्रमण गौतमया शरण वंगु खः
मखु स्वया वा ।

दीर्घं तपस्वी उपालिया छ्येँ वन । अले लुखाय्
पिवा च्वमेसिनं तापाकंसिँ निगण्ठ तपस्वी वयाच्वंगु खना
पना धाल—गुरु, दुने विज्यायमतेनि आसे । थनिंसिँ उपालि
महाजन श्रमण गौतमया शरण वने धुंकल । निगण्ठ तेत
लुखा बन्द जुल । आवंसिँ बुद्धया भिक्षु भिक्षुणीपिनि लाग
जक लुखा चाल । छपिनि छु धाय् माःगु खः थन हे धया
विज्याहुँ । छपिन्त माःगु थन हे प्राप्त जवी ।

हे पाले, जि भिक्षाया निति वयागु मखु धया अनं हे
निगण्ठ नात पुत्रयाथाय् वन । वना धाल—भो गुरु ! उपालि
महाजन धार्थेँ हे श्रमण गौतमया शिष्य जुइ धुंकल । जि
न्हापा हे धयागु खः उपालि गौतम बुद्धयाथाय् वना संवाद
याःवनीगु मयो । गौतम मन्त्र सः, कपिनि चित्त फःहीका
काय्फु । मेगु धर्म च्वंपि थःगु धर्म सालाकाय् फुम्ह । भो गुरु,
उपालि गौतमया माया जाले तक्वने धुंकल ।

अक नं निगण्ठ नाथ पुत्रं धयाच्वन तिति तपस्वी,
उपालि गौतमया शरण वनी मखु । गौतम हे उपालिया शरण

वन ज्वी । स्वकः तक नं अथे हे हाला च्वन । एसा जि हे
बना स्वया वय् उपालि गृहपति श्रमण गौतमया शरण वंगु
खः मखु ।

अले निगण्ठ नाथ पुत्र आपालं चेलात मुंका उपालि
महाजनया छ्ये^० बिज्यात । द्वारपालं तापाकंसिं निगण्ठ
नाथ पुत्र बिज्याना च्वंगु खना पना धाल पलख आस्य दुने
बिज्यायमते । थनिंसिं निगण्ठते लागि खापा मचाः ।
उपालि गौतम बुद्धया शिष्य ज्वी धुंकल । बुद्धया श्रावकपिंत्त
जक खापा चाः ।

अथे जूसा ए पाले, उपालि महाजनयात निगण्ठ नाथ
पुत्र वयाच्वंगु दु घका छक घयाव्यु । छक नापलाय् माल
घका नं न्यंका व्यु ।

लुखा पिवा नं ज्यू हवस् घया दुने वना उपालि
महाजनयात खबर व्यु वन । निगण्ठ नाथ पुत्र नापलाय् घका
पिने बिज्याना च्वंगु दु ।

अथे जूसा दथुयागु ध्वाखा चाय्का लासा लाया व्यु
घका उपालि आज्ञा बियाहल ।

पाले आज्ञा अनुसार दथुयागु लुखा चाय्का लासा
लाया हानं उपालि महाजनयात खबर व्यु वन । काय्गु ई
सीकादिसं लासा लाय् धुन ।

उपालि दथुया लुखां वना अन च्वंगु दकसिबे ताजागु
 आसनय् थः स्वयं च्वन । न्हापा उकी हे निगण्ठ नात पुत्र
 बिज्याकीगु खः । न्हापार्थे सम्मानपूर्वक ल्वसः नं मवं ।
 लुखा पिवायात घाल हूँ निगण्ठ नाथ पुत्रया जि नापलाय्गु
 इच्छा दुसा दथुयागु लुखां दुने बिज्याहूँ घा । द्वारपालं निगण्ठ
 नाथ पुत्रयाथाय् वना खबर भ्यंकल । इच्छा दुसा दुने
 बिज्याहूँ । उपालि महाजनया आज्ञा खः ।

निगण्ठ नाथ पुत्र आपालं परिषद मुंका दुने बिज्यात,
 तर न्हापार्थे छुं सम्मान मदु । उपालि नं आसनं दना मवो ।
 उलिजकला न्हापा निगण्ठ नाथ पुत्र च्वनीगु आसने स्वयं थः
 फेतुना च्वन स्वागत मयास्य-आसन दु इच्छा दुसा फेतुना
 बिज्याहूँ जक घाल ।

थज्यागु व्यवहार खना निगण्ठ नाथ पुत्रं उपालि
 महाजनयात घाल—गृहपति छ छु वे जुलला ? छं खूब
 फुति याना भो गुरु, जि वना श्रमण गीतमयात संवादं
 चाचाहीका बुका वये घका वंमेसिया आमला ताल ? छला
 कर्पिनि अण्डकोश लिक्का बय् घका वना थःगु निगलं मदयेका
 वयाका मखुला ? कर्पिनिगु मिखाग्व लिक्काय् घका वना थःगु
 मिखा ल्हूका कां जुया वयाका मखुला ? आहा ! खूब
 वाद याना वलका ! नामदं, श्रमण गीतमया जाले वयनका,
 गीतमया चक्रे सातका ! मखला ?

हे निगण्ठ, गौतमया कपिनि चित्त साला कायेगु चतक साब उत्तमगु खः । वसपोलया माया जाले तक्कनेगु धार्थे हे कल्याणकारी खः । वसपोलया मन्त्र जिमि थःथितिपिन्त नापं ताकालतकं हित सुख ज्वी, सारा क्षत्रिय जुजु खलःत नं गौतमया माया जाले तक्कन धाःसा थ्व छगू ताःकालतकं हित सुख ज्वीया लागि शुभ लक्षण ज्वी । अले सकल प्रजावर्गया लागि हित सुख ज्वी । मङ्गल ज्वी ।

अथे हे सकल ब्राह्मणवर्ग नं थुगु गौतमया माया जाले तक्कन धाःसा मार सहित ब्रह्मलोक तकं सारा श्रमण ब्राह्मण प्रजावर्ग नं थुकी सम्मिलित जुल धाःसा सदांया लागि हित सुख जुइ । थुकिया लागि छित उपमा छगू धाय् गुकि कि पण्डितपिसं खँया अर्थ थ्वोका काइ ।

न्हापा बुह्ला ब्रम्हु छम्हसिया ल्यासिम्ह मिसा छम्ह ब्याहा याना हल । व मय्जुया मचा प्वाथे दत । अले मचा बुइ तेका व ल्यासेम्ह मिसां ब्रम्हुयात धाल—ए ब्राह्मण, पसले वना माकः छम्ह न्ह्यवोसा न्याना हति गुगु कि जि मचा ब्वी धुंका वया म्हिते दइ । थथे धाय् वं व ब्रम्हु नं मिसायात धाल—प्रिया ! मचा मबूतले पियाच्चं हथाय् चाय् म्वानि । छं काय् बूसा मिजंम्ह माकःचा न्याना हय्, म्हाय् बूसा मिसाम्ह माकचा न्याना हय् मज्यूला ? तर कलाम्ह माने मजू, स्वकः तक बुह्ला ब्राह्मणयात धाल—आः हे बजारे

वना न्याना हति धका साव पिरे याना च्वन गुगु कि जि
मचा व्वी धुंका मचाया न्ह्यवोसा ज्वी ।

भन्ते व बुहाम ब्रम्हुया ल्यासेम्ह कला साव यो ।
तस्सकं मन प्यपुना च्वंगु जुया म्हा धाय् मछाला पसले वना
माकःचा न्ह्यवोसा न्याना हल । न्याना हया थः योम्ह कला-
यात विया धाल—थ्व न्ह्यवोसा छं मचाया म्हितेत जिल ।

हानं व मिसां ब्रम्हुयात धाल—थ्व माकःचा ज्वना
रक्तपाणि धयाम्ह रंजितकारयाथाय् वना थ्व माकःचा हिया
निखें यच्चुसे पिच्चुसे च्वंका म्हासुगु रंगं छिना व्यु धका ।
अले व बुहाम ब्रम्हु थः मिसाया प्रति साव मन प्यपुना
च्वंगुलि म्हा धाय् मफया व माकः ज्वना रक्तपाणि धयाम्ह
रंजितकारयाथाय् वना धाल—हे पासा, रक्तपाणि रंजितकार
थ्व माकःचित हिया यच्चुका म्हासुगु रंगं छीगु इच्छा जुल ।
थथे धाय्वं रक्तपाणि रंजितकारं व बुह्ना ब्राह्मणयात धाल
आम माकःयात न रंगं छी योग्य न काच्या कुच्या याना
ही हे ज्यू । बुबुस्याय् नं मज्यू । अथे हे भो गुरु मूर्खं निगण्ठ
तयेगु सिद्धान्त मूर्खतये लागि जक रंगं छीत ज्यू पण्डितते
लागि न परीक्षा याय् योग्य जू न तुलना याये बह जू ।
अनं लिपा व ब्रम्हुनं न्हुगु यच्चुसे च्वंगु काप ज्वना रक्तपाणि
रजक पुत्र (धोबि) याथाय् वना धाल हे रक्तपाणि थ्व न्हुगु
कापयात बांलाक रंगं छिना पिच्चुसे बांलाके मास्ति बल ।

अने व रक्तपाणि धाल—श्व कापला रंगं छी ज्यू, थुकी
 चाँलाक ज्वनी, थुकी बुबु नं स्याय् ज्यू । थथे हे भन्ते भगवान्
 बुद्धया धर्म (सिद्धान्त) पण्डित विद्वान्ते लागि रग छी योग्य
 जू, मूर्खपिन्त मज्यू (बुद्ध धर्म प्रज्ञा दुपिन्त जक खः मूर्खपिन्त
 मखु ।) श्व धर्म परीक्षा याय् योग्य जू ।

अले निगण्ठ नाथ पुत्रं धाल—हे गृहपति छन्त राजा
 प्रजा सकसिनं म्हस्यू उपालि महाजन निगण्ठ नाथया शिष्य
 घका । आः छण्त सुया शिष्य घका म्हसीकेगु ?

उलि न्यनेवं उपालि थःगु थासं दना थगां न्यया
 भगवान् बुद्ध दुथाय् स्वया रहा बित्ति याना निगण्ठ नाथयात
 धाल आः न्यना बिज्याहँ जि सुया शिष्य जुल ।

घर्यं वानम्ह मोहं अलगम्ह, कँयात लिकाय् धुंकुम्ह
 मारयात त्याके धुंकुम्ह, दुःख मदेका समान चित्त जुया
 बिज्याकम्ह, शील पूर्णम्ह, शुद्ध प्रज्ञावानम्ह, राग आदि मल
 मुक्त जुया बिज्याम्ह, बुद्धया जि शिष्य खः ।

मन गोलमाल मजूम्ह, लौकिक भोगे आसत्त ज्वीगु
 तृष्णा मदुम्ह मुदिता (निम्वाथं प्रीति) चित्तम्ह, श्रमण धर्म
 पूर्ण जुया बिज्याम्ह, मनुष्यपि मध्ये उत्तम जुया बिज्याकम्ह,
 अश्लिष्य शरीर धारण याना बिज्याम्ह श्रेष्ठम्ह बलेशं मुक्तम्ह
 बुद्धया शिष्य जि खः ।

(१६)

शंका मदुम्ह, ज्ञानिजनपिनि नायो जुया बिज्याम्ह,
प्रज्ञा ज्योति कःकः घाःम्ह, अभिमानयात त्वथुला बिज्याम्ह,
बीर्यं जाम्ह बुद्धया शिष्य जि खः ।

प्यंगू अगति दोषं मुक्तम्ह, संयोजन दक्वं नाश याना
बिज्याम्ह कामादि प्रपञ्चं (बाघां) मुक्तम्ह, गीतम बुद्धया
शिष्य जि खः ।

फुक्क गुणं युक्तम्ह, स्मृतिवानम्ह चित्त शक्ति बल्लाम्ह
बुद्धया शिष्य जि खः ।

इत्यादि बुद्धया गुण उपालि महाजनयापाखें न्यने
धुंका निगण्ठ नात पुत्रं धाल--

हे गृहपति, छं गबलेंनिसें थुपि बुद्धगुण थ्वीका कया ?
मुंका तया ?

भन्ते, गथे बगीचाय् ह्वया च्वंगु स्वां दुथाय् स्वां माः
हने सःम्ह गथु वा वया शिष्य वन घाःसा व बांबांलागु
स्वां ल्ययाकया माः हनी, अथे हे गीतमयाके नं असंख्य
अमूल्यगु गुण दु । अथे गुणं पूर्णम्ह बुद्धया प्रशंसा गथे मयाय् ।
अथे घाःगु न्यना निगण्ठ नाथ पुत्रया नुगः तयां तये मफत्त,
अनन्तुं लिहाँ वन ।

अभय राजकुमार-सूत्र

(लाभदायक अप्रिय खँ नं उहाय् ज्यु)

थथे जि न्यनागु दु । छगू समये भगवान् बुद्ध राजगृहे
वेणुवनया कलन्दक निवापे बिज्याना च्वंगु खः ।

अबले अभय राजकुमार गन निगण्ठ नात पुत्र दु अन
वन । वना अभिवादन याना छखे लिक्क फेतुत । छखे लिक्क
फेतुना च्वंम्ह अभय राजकुमारयात निगण्ठ नाथ पुत्र
घाले—

“ए राजकुमार, छं श्रमण गौतमया दोष क्यना बनाप
शास्त्रार्थं याना वा । थुकि छंगु भिगु नां फेले ज्वी कि
“अभय राजकुमार अपायहंम्ह श्रमण गौतम नाप संवाद
(शास्त्रार्थं) याना वल ।”

एव खँ न्यना भचा ग्यापह पिकया—भन्ते, अपाय
हंम्ह, प्रभाव शालिम्ह श्रमण गौतम नाप जि गुकथं शास्त्रार्थं
यावनेगु ?

राजकुमार ग्याय् म्वा ! जि छंत श्रमण गीतम नाप चाद यायेगु ढंग स्यना बिइ । छं श्रमण गीतमयाथाय् वना थथे घा—छु भन्ते, छपिसं करपिनिगु नुगःले स्याइगु अप्रियगु खँ लहाना बिज्यानाला ? खः अथे खँ लहानाः घाःसा छं वयात थथे घा—अथे खःसा साधारण गृहस्थी व छपि छुं मपात । साधारण मनूतसें नं अथे खँ लहाः । यदि छं भ्यंगु प्रश्नयात श्रमण गीतमं अथे सुयातं नुगले स्याइगु खँ मल्हानाः घाल घाःसा, अले छं घा—अथे खःसा भन्ते, छपिसं देवदत्तया बारे भविष्यवाणी याना बिज्यासे घया बिज्यात—देवदत्त दुर्गति वनीम्ह खः, देवदत्त नरक वनीम्ह खः, देवदत्तया लागि नरक मवनीगु वासः मद्दु, व कल्पभर नर्क चवनी । छपिनिगु थ्व बचनं देवदत्तं साब नुगले स्याकल । राजकुमार, थथे छं निखे च्याःगु प्रश्न न्यनीबले श्रमण गीतमं ल्ह्वेनं फइ मखु नुना नं छ्वय् फइ मखु । गथे कि सुयां कध्वी (नया बलिछ) बेथां थाना च्वंगु कँ ल्ह्वेनं मछि नुना छ्वय् नं मछि ज्वी । अथे हे गीतमया नं ज्वी । बाँलाक दोषं मुक्त जुया लिसः बिइ फइ मखु ।

थुकथं निगण्ठ नाथ पुत्रयाके शास्त्रार्थं खँ स्यना काय् धुंका अभय राजकुमार आसनं दना थः गुरुयात नमस्कार याना गीतम बुद्धयाथाय् वन । वना बुद्धयात प्रणाम् याना छखे लिवक फेतुत । फेतुना च्वंम्ह अभय राजकुमार निभा स्वया मती तल थौं गीतम बुद्धनाप छलफल यायेगु ई मखु ।

कन्हे थःगु छ्ये हे बुद्ध बिज्याका छलफल याय्का ! अथे मती तथा बिन्तियात—भन्ते कन्हे जिथाय् छ्ये छपि प्रमुखं प्यम्ह मेपि भिक्षुपि भोजनया निमन्त्रण स्वीकार याना बिज्याहुं ।

भगवान् बुद्धं नमवासे स्वीकार याना बिज्यात अले अभय राजकुमार बुद्धया स्वीकृति कया नमस्कार याना छ्ये वन ।

कन्हे सुथे भगवान् बुद्ध चीवरं पुनाः पात्र ज्वनाः अभय राजकुमारया छ्ये बिज्याना लाया तःगु आसने फेतुना बिज्यात । अभय राजकुमारं भगवान् बुद्धयात थःगु ल्हार्ति हे उत्तमगु भोजन याके धुंका छगू चिकिधंगु आसन कया फेतुत । छखे लिक्क फेतुना अभय राजकुमारं भगवान् बुद्धयाके न्यन ।

“छु भन्ते, छपिसं कपिनि मयोगु व नुगःले स्याइगु खँ ल्हाना बिज्याला ?”

राजकुमार, थुगुबारे जि निश्चय याना अपवाद मदेक धाये मफु । (अर्थात् जि थुगु अपवादं बचे मजू ।)

“भन्ते, एसा निगण्ठ नाश जुल, फुत ।

राजकुमार, छाया निगण्ठ नाश जुल, फुत घया च्वनागु ? भन्ते, जि निगण्ठ नाथ पुत्रयाथाय वनावले जिमि गुरु निगण्ठ नाथ पुत्रं खँ स्यना हःथे छपि नाप शास्त्रार्थं यामा निखे च्यागु प्रश्न न्यनेबले श्रमण गीतमं लिसः बिइ फइ मखु, नुना नं छ्वय् फइ मखु, व प्रश्नं छपि वाथा वाथा कनी घाःगु खः । छपिसं जवाफ बिया बिज्यागु निगण्ठ नाथ पुत्रं मती तःथे मजुल ।

अबले अभय राजकुमारया मुले साब चिकिधिकःम्ह मचा छम्ह फेतुना च्वन गुम्ह कि छुं मस्युनिम्ह । अले भगवान् बुद्धं राजकुमार याक्य न्यन—राजकुमार, छुं जुया नौकरानिया बेहोसे लाना बा छुं कारणवश आम मचाया कथनी कथोचा बा छुं मेगु घात घाःसा अले छि छुयायगुले ?

Dhamma.Digital

भन्ते, जिला देपा लहातं छ्यों ज्वना, जःगु लहातं पतिचा चाःत्वीका हि वयेक हे लिकया बिइ ।

अथे छाया यायेगु ? भन्ते, जि मचाया प्रति दया दु, मायावं । अथे मयासा मचाया कं शास्ति ज्वी ।

(१) हे राजकुमार, तथागतं मजुगु, असत्य ज्याय्खेले मदुगु मेपिनि नं मयोसा अज्यागु खँ लहाना बिज्याइ मख ।

(२४)

- (२) जुइ धुं कुगु, सत्यगु, ज्याय्खेले मदुगु, कर्पिनि नं मयोगु जूसा अज्यागु खँ नं ल्हाना बिज्याइ मखु ।
- (३) जुइ धुं कुगु, खःगु, मेपिन्त ज्याय्खेले दुगु जूसा मेपिनि मयोसा नं अज्यागु खँ ल्हाय् माःगु अवस्था वसपोलं स्यू । अवस्था स्वया खँ ल्हाना बिज्याइ ।
- (४) मजूगु, मखुगु, ज्याय्खेले मदुगु, मेपिनि योगु जूसा अज्यागु खँ ल्हानाः बिमज्याः ।
- (५) जूगु, खःगु ज्याय्खेले मदुगु जूसा मेपिनि योसा नं अज्यागु खँ बुद्धं ल्हाना बिज्याइ मखु ।
- (६) जूगु, सत्यगु, मेपिनि नं यःगु, ज्याय्खेले दुगु जूसा अज्यागु खँ कना बिज्याः । अवस्था स्वया खँ ल्हाना बिज्याइ ।

राजकुमार ! थथे छाया घाःसा सत्वप्राणिपिनि उपरे तथागतया न्ह्याबलें करुणा व दया दुगुलिं खः ।

भन्ते ! छलपोलयाथाय् नाना प्रकारया विद्वान्पि जुजुपि, पण्डित ब्राह्मणत आदि वया प्रश्न न्यं वई । थन्या थन्यागु प्रश्न न्यंवल घाःसा जि थन्यागु उत्तर बिई घका

म्हापांतु बिचाः यानाःतया बिज्यायगुला ? कि तुरन्त हे
छलपोलया प्रज्ञा ज्ञानं ध्व प्रश्नया उत्तर लुया बइगु ?

राजकुमार, थुगुबारे छिके छगू खँ न्यने, थःम्हं थुर्थे
थःत योर्थे लिसः न्यु ।

राजकुमार ! गाडी (रथ) या अंग प्रत्यंगया बारे
छिके ज्ञान दु मखुला ? खः भन्ते, जिके गाडीया बारे बाँलाक
ज्ञान दु । रथया ज्वलं थुगु थुगु धका फुककं स्यु ।

अथे जूसा राजकुमार, सुना नं छिके न्यनी कि ध्व
रथया ज्वलं छु छु धका । अबले छुले न्हापा हे बिचाः याना
चवनेगुला थुगु थुगु प्रश्न न्यं वल धाःसा थथे उत्तर बिइ धका
तुरन्ता तुरन्त हे प्रश्नया जवाफ बिइगु ?

भन्ते, जिला रथया मालिक खः, रथया सारथि
घासां ज्यू । अर्कि रथया ज्वलं फुकं थुगु थुगु धका जि
बाँलाक स्यु । अर्कि जिके न्यंगू प्रश्नया उत्तर तुरन्ता तुरन्त
अनसं बिइगु ।

अथे हे राजकुमार, जि नं अवस्था स्वया क्षत्रिय
ब्राह्मण विद्वान्बर्गं जिथाय् वया प्रश्न न्यं वल धाःसा अबले
हे उत्तर बिया चवना । थथे याय् फुगुया कारण जि धर्म
बाँलाक ध्वीका कयागु दु ।

(२६)

भन्ते, जि छपिनि धर्मं बाँलाक थुल, आश्रयं भन्ते,
अद्भूत भन्ते छपिनिगु धर्मं ज्ञान व उपदेश शैली । जि साब
सुल्यताया । जितः थनिनिसें बुद्ध, धर्मं व संघया शरण वयाम्ह
समके जुया बिज्याहुं ।

★★★

Dhamma.Digital

धर्मकीर्ति प्रकाशन-
(नेपाल भाषा)

(१) बुद्धया भिनिगु विपाक	(२६) बोधिसत्व
(२) अभिघर्म भाग-१	(२७) शाक्यमुनि बुद्ध
(३) मंत्री भावना	(२८) अनत्त नक्खण सुत्त
(४) ऋद्धि प्रातिहार्यं	(२९) वासेट्ठी थेरी
(५) योम्ह म्हाय्	(३०) धम्म चक्कप्पवत्तन सुत्त
(६) पञ्चनीवरण	(३१) लक्ष्मी द्यो
(७) बुद्ध धर्म द्वितीय संस्करण	(३२) महास्वप्नजातक
(८) भावना	(३३) अभिघर्म भाग-२
(९) एकताया ताःचा	(३४) बाखँया फल भाग-१
(१०) प्रेमं छु ज्वी ?	(३५) " " भाग-२
(११) कर्तव्य	(३६) जातक बाखँ द्वितीयावृत्ति
(१२) मिखा द्वि. संस्करण	(३७) राहुलयात उपदेश
(१३) बुद्धया अन्तिम यात्रा-१	(३८) अहिंसाया विजय
(१४) " " " -२	(३९) प्रौढ बौद्ध कक्षा
(१५) त्रिरत्न गुण स्मरण
(तृतीय संस्करण)	(४०) मुखँम्ह पासा मज्जू
(१६) परित्राण (द्वितीय संस्करण)	(४१) बुद्धया अर्थनीति
(१७) कर्म	(४२) श्रमण नारद
(१८) प्रार्थना संग्रह द्वि. संस्करण	(४३) क्षान्ति व मंत्री
(१९) बाखँ भाग-१	(४४) उखानया बाखँ पुचः
(२०) " " -२ द्वि. संस्करण	(४५) पालि भाषा अवतरण
(२१) " " -३	(४६) पालि प्रवेश भाग-१
(२२) मत्ति भिसा गति भिनी	(४७) चमत्कार
(२३) बौद्ध ध्यान	(४८) मणिचूड जातक
(२४) हृदय परिवर्तन	(४९) चरित्र पुचः
(२५) न्हापांयाम्ह गुरु सु ? द्वि. सं.	(५०) महाजनक जातक
	(५१) गृही-विनय

(५२) बाखैँ भाग-४	(५९) जातक माला भाग-१
(५३) अभिघर्म	(६०) बौद्ध ध्यान भाग-२
(५४) सप्तरत्न धन	(६१) विश्व धर्म प्रचार
(५५) महासति पट्ठान सूत्र	(६२) लुम्बिनी विपस्सना
(५६) शान्तिया त्वाथः	(६३) विश्व धर्म प्रचार देशना
(५७) चरित्र पुचः भाग-२	(६४) योगीया चिट्ठी
(५८) बुद्ध व शिक्षा	(६५) बुद्ध-जीवनी
	(६६) पालि प्रवेश भाग-२

(नेपाळी भाषा)

(१) बौद्ध प्रश्नोत्तर	(१२) उखानको कथा संग्रह
(२) बौद्ध दर्शन	(१३) बौद्ध जगतमा स्वास्थ्य सेवा
(३) नारी हृदय	(१४) मिलिन्द प्रश्न
(४) बुद्ध शासनको इतिहास	(१५) श्रमण नारद
(५) पटाचारा	(१६) वेस्सन्तर जातक
(६) ज्ञानमाला	(१७) बौद्ध विश्वास
(७) बुद्ध र वहाँको विचार	(१८) सतिपट्टान भावना
(८) शान्ति	
(९) बौद्ध ध्यान	
(१०) पञ्चशील	
(११) लक्ष्मी	

Dharmakirti Publication—
(English)

1. Buddhist Economice & The Modern World
2. Dharmakirti Vihar Today
3. Dharmakirtivihar

मुद्रक : नेपाल प्रेस, शुक्रपथ, काठमाडौं, नेपाल । फोन ११०३२